

Uludağ Üniversitesi Psikiyatri Kliniğinin Kuruluş Öyküsü

Prof.Dr. Bilgen Taneli

Giriş

Bir kliniğin kuruluşunda çalışmak ile kurulmuş bir klinikte ya da anabilim dalında çalışmak arasında oldukça büyük farklar var. Bu farkları insan zaman ilerledikçe, yıllar geçtikçe kendinde ve diğer kişilerde, kliniğe sonradan katılan kişilerde gözleyerek değerlendiriyor. Her şeyden önce, sıfırdan başlayarak ortaya çıkardığınız

dört duvarı ile kapısı-penceresi ile, her anlamı ile çatısını çatarak, büyük bir özveri ile gecenizi gündüzünüze katarak ve önünüze çıkan her güçlüğü aşarak kurmuş olduğunuz yer, sizin evladınız gibi oluyor. Sonradan, kuruluştaki güçlüklere hiçbirini yaşamadan kliniğe katılanların bu hazı duyması mümkün değil. Halen, ülkemizdeki birçok yeni üniversitede bu hazı yaşama aşamasında olan birçok genç meslektaşımız var. Bunlardan iki kişi de, bizim kliniğimizde yetişmiş ve sonra da Mersin Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'ni kurma aşamasını geçip geliştirme aşamasında olan Prof.Dr. Kemal Yazıcı ve Doç.Dr. Aylin Yazıcı çiftidir.

Ege Üniversitesi'nde Öğrencilik ve Uzmanlık Yılları

Bursa Psikiyatri Kliniği'nin kuruluş serüvenine gelmeden önce biraz geriye gidelim. Bursa'dan önce, kuruluşunu yaşadığım ilk klinik, Ege Üniversitesi Psikiyatri Kliniği idi. Ege Üniversitesi, 1955 yılında, Bornova'daki Ziraat Okulu'nun bulunduğu geniş alanda, Ziraat ve Tıp Fakülteleri ile eğitime başladı. Her iki Fakülte'nin Kurucu Dekanları da Almanya'da eğitim görmüş kişilerdi. Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Vamuk Tayşi, Tıp Fakültesi'nin Dekanı ise Prof. Dr. Muhittin Erel idi.

Bazı rastlantılar insanın hayatını derinden etkiler. Suna Koldaş (Taneli) ile Tıp Fakültesi'ndeki altı yılımız (1956-1962) birlikte geçti. Henüz kendi binası olmayan Fakülte'nin Temel Bilimler derslerinin bir bölümünü eski Ziraat Okulu'nun binasında, bir bölümünü de barakamsı yapılarda, klinik derslerini ise İzmir'in değişik hastanelerindeki (Konak'taki Devlet Hastanesi, Alsancak'taki Çocuk Hastanesi, Tepecik'teki Göğüs Hastalıkları Hastanesi ve Belediye'nin Hastanesi) ilgili servislerinde geçirdik. Ve 1962 yılında mezun olduk.

1962'de dört yıllık Psikiyatri Uzmanlık eğitimine aynı sınıftan beş kişi (Filiz Tüzüngüç, Ayça Çakaloz, Şenel Girginkardeşler, Suna ve ben) başladık. Psikiyatri Kliniğinin kurucusu ve direktörü Doç.Dr. Necmettin Arkan'dı. Ne yazık ki onu hazin bir şekilde kaybettik. Klinikte ayrıca Uzm.Dr. Turan Örnek, Uzm.Dr. Refet Saygılı, Uzm.Dr. Selçuk Tuncer ve

As.Dr. Oya Tuncer vardı. Bunların hepsi ilerleyen zamanlarda Profesör olarak hocalarımız oldular. Necmettin Arkan'ın ölümünden sonra (1966 yılında) önce Turan Örnek klinik direktörü oldu, sonra da Refet Saygılı klinik direktörü ve ardından da uzun yıllar rektör oldu. Oya Tuncer de Çocuk Psikiyatrisi Bölümü'nü kurdu. Filiz daha sonra Ankara Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'ne geçti ve ne yazık ki kendisini 1974 yılında hazin bir trafik kazasında kaybettik.

Ege Üniversitesi'ndeki Psikiyatri Uzmanlık eğitimimizi, Tepecik'teki Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nin bahçesine yapılan iki katlı bir binanın birinci katındaki açık klinikte sürdürüyorduk. Kapalı servis olarak da, Manisa Akıl Hastalıkları Hastanesi'nde yeni yapılmış iki katlı bir binada eğitim görüyorduk. Bu bina 100 yataklı idi. Birinci katta 50 erkek hasta, ikinci katta ise 50 kadın hasta kalıyordu. İkinci katta aynı zamanda doktor ve hemşire odaları bulunuyordu. Manisa'ya giden doktor, genelde Cumartesi günleri Hoca ile birlikte giderdi. Haftada 6 gün çalışma vardı. Hoca, hastaların vizitinden sonra, bir haftadır orada nöbette olan asistanı alır, yenisini orada bırakırdı. Birer haftalık süreler içerisinde hastaneden hiç çıkılmazdı. O dönemde Psikiyatrideki tedavi imkânlarımız çok sınırlı idi. İnsülin koma tedavisi hala kullanılıyordu. Daha çok, haftada 2 ya da 3 gün, maalesef anestezi olmaya üzere elektroşok tedavisi (ECT) uyguluyorduk.

Psikofarmakolojik ajan olarak Klorpromazin (Largactil) kullanıyorduk. Ve son yıllarda Haloperidol'ün (Haldol) çıkışını ve mucizevi etkisini izledik. Günde 3-5 mg olmak üzere uyguluyorduk. Geceleri hastalar ile oturup konuşuyor, kıstlı olanaklar ile uğraş tedavisi (Örn: resim) yapıyorduk. Hastaları yoğun olarak gözleyip değerlendirebilme imkânının eğitimimize büyük katkıları olduğunu düşünüyorum.

Almanya Yılları

Eğitimimizin üçüncü yılında, benim Psikiyatri'de iki yılımı tamamlamış ve bir yıllık nöroloji rotasyonumu da tamamlamak üzere olduğum sırada hayatımın ikinci önemli rastlantısı oldu. Almanya'da Würzburg Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'nde dokuz yıldır çalışan bir Türk hekim, Dr. Orhan Ersöz Türkiye'ye dönmeye karar vermiş. Bu nedenle de Psikiyatri Uzmanlığı sınavına girmek için Türkiye'ye gelmişti. Sınav, Ege Üniversitesi'nde yapılacaktı. Almanya'da nöroloji yapmadığı için, kendisinden altı aylık nöroloji rotasyonu yapması istenmiş. Onunla aynı anda, 1965 yılında Nöroloji rotasyonunda bulunuyorduk. Bu arada, Nöroloji Kliniği Direktörü Doç.Dr. Bedriye Kot'tan bir ricası olmuş. "Ben Türkiye'ye dönüyorum, Almanya'daki hocam, Klinik Direktörü Prof.Dr. Scheller benden boşalacak kadroya başka bir Türk Dr. almak istiyor, birini önerebilir misiniz?" demiş. Bedriye Kot Hoca da beni önermiş. "Memnuniyetle gitmek isterim fakat ben hiç Almanca bilmiyorum" dedi isem de, "Sen git hele bir oradaki şartları gör" dedi.

Ben, Almanya'daki şartları değerlendirmek için 1965 Kasım ayında Würzburg Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'ne gittim. Yaklaşık yüz elli yataklı, Würzburg şehrine ve ortasından geçen Main nehrine yukarıdan bakan, bağlı bir yamaçta yapılmış bir klinik; diğer kliniklerden ayrı bir yerde idi. Prof.Dr. Broser'in vizitine katılarak bir olgu değerlendirmesi yaptık. Orada pozitif etki bırakmış olmalıym ki ardından kliniğe başlamam istendi ve Aralık 1965' de orada göreve başladım. Suna ise 7 Ocak 1967 tarihinde uzmanlık sınavına girdikten sonra Almanya'ya geldi.

Başlangıçta, Almanya'da 2-3 sene kalmayı planlamıştık. Ben uzmanlık eğitimimi orada bitirecektim, Suna da Genel Psikiyatri'nin üzerine 2-3 sene Çocuk Psikiyatrisi eğitimi yapacaktı. Fakat seneler seneleri kovaladı, ben on buçuk yıl, Suna da dokuz buçuk yıl olmak üzere oldukça uzun sayılacak bir süre Almanya'da kaldık.

Klinikte çalışan Yugoslav asıllı Doç.Dr. Uros Jovanovic, uyku EEG'si ve epilepsi üzerine özelleşmiş, günde 16-18 saat çalışan biri idi. Ben de onun temposuna ayak uydurmaya çalışıyordum. Uzmanlık tezimi de orada "Uykunun insanda poligrafik olarak incelenmesi" üzerine yaptım. Sınava, 7 Aralık 1967 tarihinde, İzmir Psikiyatri Kliniği'nde girdim.

Suna, Würzburg Psikiyatri Kliniği'nde kadrosuz olarak çalışmaya başlamıştı. Nisan 1968'de, Göttingen Üniversitesi'nde Çocuk Psikiyatrisi ile ilgili bir kadro ilanı çıktı. Hemen başvurdu. Bir hafta sonra da, göreve başlaması için davet geldi, Mayıs ayında göreve başladı. Birkaç ay sonra da ben, 1968 Kasım ayı sonunda Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG)'tan burs alarak Göttingen Max Planck Enstitüsü Beyin Araştırmaları Bölümü'nde çalışmaya başladım. Göttingen tam bir "bilim merkezi" idi. Bir yandan yaklaşık dört yüz yıllık üniversite, diğer yandan, birçok bölümü ile Max Planck Enstitüsü. Bizim, Göttingen'de olduğumuz yıllara kadar, Nobel Ödülü almış otuz beş kişi Göttingen'de kısa ya da uzun süre yaşamış ve çalışmış. Hemen her ay Nobel Ödülü almış ya da o düzeyde birinin konferansını dinlemek mümkün. Laboratuvarlarının ışıkları sabahlara kadar yanan bir bilim merkezi, Göttingen.

Max Planck Enstitüsü Beyin Araştırmaları Bölümü Direktörü'nün ölümü nedeniyle, Göttingen Üniversitesi Nöro-Psikiyatri Kliniği'nin, Klinik Nörofizyoloji Bölümü'ne geçtim. Orada, Prof.Dr. Deunzing'in yanında Elektrensefalografi (EEG) laboratuvarında çalışmaya başladım. İzmir'de başlayıp Würzburg'da, Doç.Dr. Uros Jovanovic'in yanında sürdürdüğüm EEG eğitimimi Prof.Dr. Deunzing'in yanında tamamlayarak, Prof.Dr. Deunzing'ten ve gene onun yanında yetişmiş olan Doç.Dr. Jovanovic'ten aldığım belgeler ile Alman Elektroensefalografi ve Klinik Nörofizyoloji Derneği üyeliğine kabul edildim.

Almanya'da bilimsel yönden en yoğun geçen dönemim, Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) (Alman Bilimsel Araştırmalar Topluluğu) tarafından desteklenen, o dönemde Almanya'daki en büyük bilimsel proje olan "Sonderforschungsbereich-33" (SFB-33) (Özel Araştırma Alanı-33) projesine katıldığım 1972-1975 dönemidir. Bu projenin bilimsel adı "Sinir Sistemi ve Biyolojik Enformasyon" idi. Bu proje, temel bilimlerden kliniğe kadar tüm nörobilimleri içine alan ve Almanya'daki değişik merkezlerden 100'ün üzerinde bilim adamının katıldığı, çok yönlü, çok kapsamlı büyük bir araştırma projesi idi. Ben de bu projede, nörolojik ve psikiyatrik hastalarda EEG ve Uyarılmış Beyin Potansiyellerini araştırıyordum. Bu arada doçentlik tezimi de orada hazırladım: "İnsanda alkolün akut etkisinin nörofizyolojik ve psikolojik metotlarla incelenmesi".

Bursa-Uludağ Üniversitesi Kuruluş Yılları

Almanya'daki son iki yılımızda, iki yıl ara ile iki kez, Alman İçişleri Bakanlığı'ndan, Alman vatandaşlığına geçme teklifi almamıza rağmen, Türkiye'ye dönmek ve ülkemizde Psikiyatri alanında, gücümüz yettiğince katkıda bulunmak istiyorduk. Bu düşüncemizi, hocam Prof.Dr. Henatsch'a açtığım zaman şaşırıldı. "İyi düşündünüz mü? Buradaki bilimsel ve laboratuvar imkânlarını Türkiye'de bulabilmeniz mümkün olacak mı?" dedi. Haklıydı, fakat biz kararımızı vermiştik.

Başlangıçta İzmir'e, kendi üniversitemize dönmeyi planlıyorduk. Doçentlik sınavında bulunan Prof.Dr. Ayhan Songar Hoca ise, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'ne gitmemizi ısrarla istiyordu. Bu arada, Bursa Tıp Fakültesi'nin kurulmakta olduğunu öğrendik.

Suna ile durumu değerlendirdik. Dört yıllık uzmanlık eğitimimizi ve Almanya'da uzmanlık sonrası yaklaşık on yıllık gelişmemizi dikkate alarak, Suna'ya "Var mısın sıfırdan başlayalım ve Bursa'da Çocuk ve Yetişkin Psikiyatrisi Kliniklerini kuralım?" dedim. O da "Sen varsan, ben de varım" dedi. Böylece Bursa'ya doğru yönümüzü çevirmiş olduk. Fakat asıl güçlük bu karardan sonra başlıyordu.

Yıl 1974, 15 Nisan'da Ankara'da girdiğim doçentlik sınavından yeni çıkmıştım. Bursa Tıp Fakültesi için o tarihte başvuracak, yarı resmi diyebileceğimiz büro, Prof.Dr. Aydoğan Öbek'in, İstanbul Osmanbey'deki muayenehanesi idi. Kendisi ile konuşup, Psikiyatri Kliniği'ni kurmak için istekli olduğumuzu belirten dilekçemizi 22 Nisan 1974 tarihinde verdik. Çok memnun oldu.

Yıl 1975, Temmuz ayında, yaz tatili için Türkiye'ye geldiğimizde, Bursa Tıp Fakültesi'nin bazı klinikleri, Ankara yolundaki yeni tamamlanan Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nde çalışmaya başlamışlardı. Kuruluş ile ilgili dosyaların İstanbul'dan Bursa'ya getirilirken bazı evrakların, bu arada bizim dilekçelerimizin de kaybolduğunu öğrendik ve yeniden başvurduk.

Ayrıca bu arada, Psikiyatri'nin geçici olarak Nöroloji'ye bağlı olarak çalıştığını da öğrendik. O sırada klinikte bulunan Nöroloji Doçenti Dr. Erhan Oğul ile konuşup bilgi aldık. Başvurumuzdan çok memnun oldu. Rektör Prof.Dr. Fethi Tezok, Dekan Prof.Dr. Rahmi Dirican ve o sırada İzmir/Çeşme'de tatilde olan Nöroloji ve Psikiyatri kürsü başkanı Prof.Dr. Nihat Balkır ile konuşmamızı önerdi. Prof.Dr. Rahmi Dirican sevinçle karşıladı ve bekliyoruz dedi. Rektör Prof.Dr. Fethi Tezok olağanüstü sevindi ve hemen, henüz planlama aşamasında olan şimdiki kampüsü ve hastanenin planlarını gösterdi. "İşte, psikiyatri kliniği hastanenin 7. katında bu üç kanat üzerinde kurulacak. Bu planı alın ve istediğiniz değişiklikleri plan üzerinde yapın" dedi. Çok sevinmiştik. O planların birer kopyası hala elimizde. Dört kanat olarak planlanmış olan hastanenin üç kanadı Psikiyatri, bir kanadı da Nöroloji ve ortak alanlar da Hoca odaları ve laboratuvarlar olarak planlanmıştı. Psikiyatri için düşünülen geniş alanlar bizi gerçekten çok mutlu etmişti. Rektör Prof.Dr. Fethi Tezok, bu planın beş yıl içinde gerçekleşeceğini söylüyordu.

Bursa'da edindiğimiz güzel izlenimler ve huzurlu ruh hali ile İzmir'e geçtik. Prof.Dr. Nihat Balkır'ı, 27 Temmuz 1975 günü, Suna ile birlikte, Çeşme'deki yazlığında ziyaret ettik. Eşi ile birlikte bizi çok iyi karşıladılar. Kendisi aynı zamanda Rektör Yardımcısı idi. Atamalarımızın (benim için Doçentlik, Suna için Uzmanlık kadrolarının) mümkün olan en kısa zamanda gerçekleşmesine çalışacağını söyledi. Bu arada, konuşmamız sırasında,

Ankara'dan Prof.Dr. Fuat Göksel'in de gelmek istediğini söyledi. Bunun üzerine ben, "Kendisini tanımadığımı, eğer o gelecek ise, gelip kliniği onun kurmasını" söyledim. Ve ekledim "O zaman bizim gelmemize gerek yok. Biz kuracaksak, kendi düşüncelerimiz doğrultusunda kurmak isteriz" dedim. Prof.Dr. Nihat Balkır da "Yok, yok, siz gelip kurun" diyerek konuyu bağladı.

Duaçınarı'ndaki İlk Kuruluş Yılları

Bu aşamadan sonra planımız hızlandı. Önce benim atamam yapıldı. 7 Kasım 1975 tarihinde Üniversite Senatosu'nda oybirliği ile Doçentlik kadrosuna tayinim kabul edildi. Göreve gelip başlamam ise 27 Ocak 1976 tarihinde oldu. Henüz klinik yok, poliklinik yok, asistan yok, oturacak oda yok. Bana verilen "Hoca Odası", hastanenin ön kapısından girişte, hemen sol tarafta, bir süre de başhekim odası olarak kullanılmış olan, bütün insan trafiğinin önünden geçtiği, gürültülü bir noktada idi. Hastanenin 3'üncü katındaki bir koridorda, Nöroloji-Psikiyatri, Fizik Tedavi ve Dermatoloji Klinikleri yan yana sıralanmışlardı. İki yataklı bir odada yirmili yaşlarda iki hanım hasta yatıyordu. "Bunlar psikiyatrik hastalar, nörotik/konversif hastalar, bunları siz takip edin" dendi. Rastlantı bu ya, o iki hasta da temporal epilepsi idi ve yıllarca eğitim vakası olarak izledik, birçok kere filmlerini çektik.

1976 Şubat ayında 12 kişilik ilk öğrenci grubu geldi. Tümü 50 kişi olan bu öğrenciler, Temel Bilimleri İstanbul'da okumuşlar, Klinik Bölümü'ne ise Bursa'da başlıyorlardı. Bursa'daki eğitim şartları nedeniyle, psikiyatriye gelen ilk grup ile 1 aylık eğitimin yaklaşık 2 haftasını Bursa'da teorik olarak yaptıktan sonra 12 günü de İstanbul'da Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde yaptık. Başhekim Dr. Faruk Bayülkem ile anlaşmıştık, ben ve öğrenciler hastanede misafir ediliyorduk. Gündüz orada hastaları görüyor, gece de orada yatıyorduk. Arada kalan akşam saatlerinde ise hep beraber İstanbul'u geziyorduk. Doğrusu bu staj programı öğrencilerin çok hoşuna gitmişti. Bursa-İstanbul arasındaki bu gidiş-gelişler yaklaşık 1 yıl sürdü. İstanbul'a birlikte gittiğimiz ilk öğrenci grubundan Taner Nefesoğlu sonradan ilk asistanımız ve ilk uzmanımız oldu. Bu gruplara katılan diğer bir öğrenci de Arif Verimli idi. Sonradan hem asistanımız oldu, ardından da Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nin Başhekimliğini yaptı uzun yıllar.

İlk staj grubundan sonra, ben zorunlu olarak 3 ayliğına (1976 Mart-Nisan-Mayıs) tekrar Almanya'ya döndüm. Yanımda doktora yapan üç öğrencinin tezlerini bitirmek, kendimin diğer bilimsel aktivitelerini tamamlamak, Suna'nın kendi yönünden işlerini yoluna koymasını sağlamak, çocukların okullarını ayarlamak ve de taşınma olayını gerçekleştirmek için çok yoğun bir üç ay yaşadık ailecek. Yolda dönerken Suna'ya "On yıl ne kadar çabuk geçti" diyordum. Şimdi geriye baktığımızda, "Bursa'da otuz üç yıl ne kadar çabuk geçti" diyoruz. Zaman enteresan bir fenomen, ileriye baktığımızda çok uzak, geriye baktığımızda çok yakın.

1976 Haziran ayında, bu kez ailecek, Almanya'dan Türkiye'ye geç etmiş olduk. Bizim Bursa'da Psikiyatri Kliniği kuracağımızı duyan İzmir'deki arkadaşlarımız "Sizde akıl mı yok? Bursa'da Psikiyatri Kliniği mi kurulur?" demişlerdi. Neden? diye sorduğumuzda "Oranın hacısı, hocası çoktur, Psikiyatri'ye kimse gelmez" demişlerdi. Onların düşündüğü gibi olmadı. Fakat onların düşünemediği iki olayı anlatmadan geçemeyeceğim.

Bir gün, sesinden eğitilmiş olduğu izlenimi alınan bir bey telefon ederek, bir takım şikâyetlerinin olduğunu söyledi ve randevu istedi.

Randevu verdim. Muayenehaneniz nerede diye sordu. Ben de "Muayenehanem yok, hastanede bakıyorum" dedim. Bunun üzerine "Hocam yahu, şimdi Psikiyatri Kliniği'ne nasıl gelinir ki?" dedi.

Gene aynı zaman dilimi içinde, öğrencilere "Her biriniz Türkiye'nin değişik bölgelerinden geliyorsunuz, ailelerinizden uzaktasınız. Herhangi bir sıkıntınız olursa gelip benimle konuşabilirsiniz. Çarşamba günlerini sizin için serbest bıraktım" dedim. Yaklaşık iki hafta sonra kızılı erkekli bir grup öğrenci gelerek, "Hocam, Çarşamba günleri, ders sormak için dahi hiçbir öğrenci gelip sizinle konuşmak istemiyor" dediler. Neden deyince de elleri ile başlarını işaret ederek "Diğer öğrenciler, bunda bir şeyler var galiba? diyecekler diye endişe ediyorlar" dediler.

Bu iki olay benim ve Suna'nın çok yoğun olarak, öğrencilere ve topluma psikiyatrinin ne olduğunu anlatmaya çalışmamıza neden oldu. Hayret edilecek bir şey ise, İzmirli arkadaşlarımızın düşündüğü, az eğitilmiş, köyden, kasabadan gelenlerin ise hastalarına karşı çok daha anlayışlı açık düşünceli kişiler olmasıydı. Bu noktada, beni hem şaşırtan hem de mutlu eden bir başka olayı anlatayım. Orta yaşlı, kravatlı, iyi giyimli bir bey geldi bir gün, yanında hanımı ile. "Benim hanımın bazı ruhsal sorunları var. Bunlar hacılık-hocalıktır derler. Ben buna inanmıyorum. Ben kendim hocayım" dedi. Gerçekten şaşırmıştım. Hanımı bırakıp biraz beyle konuştum. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, Hasan Ali Yücel zamanında çevirileri yapılmış hemen bütün kitapları okumuş biri idi. Nerede o günler demek gerekmez mi? Bugün artık Bursa'da hemen her kesimden insan psikiyatri uzmanına rahatlıkla gidip derdini anlatabilir duruma geldi. Bursa'ya ilk geldiğimizde, sadece birkaç psikiyatri uzmanı varken, bugün, otuz yıl sonra, neredeyse şehir içindeki her ana caddede psikiyatri uzmanı var.

Tıp fakültesi kliniklerinin, hemen her koridorunu ve koridorlar dışındaki ara bölümlerini paylaştıkları Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nde, Psikiyatri Kliniği için bir yer bulmak, son derece güç bir iş idi. Hastanenin ön kapısından girildiğinde, sol tarafa giden genişçe bir koridorun sonu, sağa ve sola doğru uzanan, zemin kattan üst kata kadar sıralanmış ve yayılmış tüm dahili ve cerrahi klinikler ile dolmuştu. Hastanenin ön kapısından girildiğinde, tam karşısında, dört köşe geniş bir alanın üç kenarına sıralanmış, muhtemelen yönetim ve büro odaları olarak düşünülmüş odalar bulunuyordu. Bu odaların içe bakan kısımları koridor idi. Sağ taraftaki koridorda Göz Kliniği, sol taraftaki koridorda ise Ortopedi Kliniği yerleşmişti. Çepeçevre koridorlardan da iç avlu diyebileceğimiz bir alan ve etrafında da bodrum katı görünüyordu. Bu bodrum katının, binanın dışına açılan bir de demir kapısı vardı.

Bu bodrum katını göstererek, "İşte size Psikiyatri Kliniği" dediler. "Dış kapıya bir kilit vurursunuz hastalar kaçmasın diye, iç avluda da hastalar çıkıp dolaşır". Bu gösterilen yer için benim tepkim, "Biz buraya Psikiyatri Kliniği kurmaya geldik, hapisane değil" şeklinde oldu. Burada, rahmetle ve saygı ile andığım, Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Kürsü Başkanı Prof.Dr. Salih Toppare imdadıma yetişti. "Bilgen ben seni anlıyorum, bize verilen yeri sen al ve Psikiyatri Kliniği'ni kur. Biz daha sonra kendimize bir yer buluruz" dedi. Daha sonra, Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları için, tek katlı bir bina yapıldı hastane bahçesinde. Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı akademik ekibi, Psikiyatri'ye karşı her zaman sıcak duygular ile destek olmuşlardır. Prof.Dr. Salih Toppare'nin gösterdiği yer, hastanenin ön kapısından girildiğinde, karşıdaki dört köşe alanın tam karşı tarafı, Göz ve Ortopedi Kliniklerinin iki ucu arasında kalan köşe konumlu geniş bir alandı. Denebilir ki hastanenin en güzel alanı idi.

Söz konusu alanı, mümkün olabilecek en iyi şekilde 20 yataklı bir Psikiyatri Kliniği'ne çevirdik. Bir de EEG Laboratuvarı yaptık. Kliniğin hazırlanmasında, hocasından müstahdemine kadar herkes canla başla çalışıp bir şeyler yapmaya, ortaya çıkarmaya çalıştığımız "eser" e katkıda bulunmaya çalışıyordu. Bir tek büyük odamız vardı. O oda hem toplantı odası, hem Suna'nın yaptığı grup psikoterapisi odası, hem de onun çalışma odası idi. Diğer odalar, benim odam, Uzm.Dr. Süha Özaşkın'ın odası, asistanların odası ve hemşire odası yeterli büyüklükte olmasa da idare eder boyutlarda idi. En şanssız durumda olan Uzm.Dr. Süha Özaşkın'ın odası, benim uzun zaman oturduğum, Hastane ön kapısı girişinin hemen solundaki oda gibi idi. Fakat gene de daha iyi sayılırdı, çünkü bütün hastaneye girip çıkanlar onun kapısının önünden geçmiyordu. Bizim kliniğin kendine özel, binanın yan cephesinden ayrı bir giriş kapısı vardı.

20 yataklı kliniğimizde çok ağır psikotik hastaları yatıramıyorduk. Onları Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne gönderiyorduk. Fakat çok kısa sürede salıveriliyor ve hastalar tekrar bizim kapımıza dayanıyordu. Uludağ/Kirazlıyayla'daki, Göğüs Hastalıkları Hastanesi olarak yapılan çok güzel bir taş bina üniversiteye verilmişti. Üniversite de ara çözüm olarak orayı üç kliniğe tahsis etmişti: Göğüs Cerrahisi, Fizik Tedavi ve Psikiyatri Klinikleri. Göğüs Cerrahisi ve Fizik Tedavi uzun süre orada çalışmadılar. Psikiyatri ise, Bursa'daki kliniğine ek olarak, yaklaşık iki sene Kirazlıyayla bölümünde çalışmalarını sürdürdürebildi. Yazın ve bahar aylarında çok güzel oluyordu, özellikle çocuk ve ergen hastalar ile uzunca süre yatacak hastalar için. Doç.Dr. Suna Taneli, Başhekim Yardımcısı olarak da orada görev yapıyordu. Kömürle çalışan kaloriferler çalıştırılmak çok zahmetli oluyordu. Kışın +9°C'da, yani buzdolabı sıcaklığında, çalışmak zorunda kalınıyordu çok kere. Bu kış aylarının bir başka güzelliği de, soğuk ve karlı havalarda ayların, binanın alt kat pencerelerine gelip kendilerini hatırlatmaları idi. Kendilerini görmediğimiz gecelerde, ertesi gün ayak izlerini görüyorduk bu sevimli yaratıkların. Ayrıca şehre gidip gelmek de problem oluyordu. Sonunda, diğer iki klinik gibi biz de Kirazlıyayla'dan ayrılmak zorunda kaldık.

Görülle Kampüsü'ne Taşınma

Psikiyatri Kliniği, 6 Mayıs 1992 tarihinde, Görülle Kampüsü'nde bulunan bugünkü hastane binasının 7. katındaki ilk planlandığı yere taşındı. Hastane, dört kanadı ve kanatlar arasında sınıfların bulunduğu geniş bir orta alanı olan yedi katlı bir bina olarak inşa edilmiştir. Her kanat, sağlı sollu iki koridor ve bir orta bölümden oluşmaktadır. Kliniğimizde hasta odaları sol koridor üzerine yerleştirilmiş olup 22 yatak kapasitelidir. Bu koridorun uç kısmında ikişer yataklı üç oda ve iki oda büyüklüğünde bir meşguliyet odası, çocuk ve ergen psikiyatrisi bölümü olarak, ahşap bir bölme ile diğer ana bölümden ayrılmıştı.

Ayrıca, tüm hastalar için bir meşguliyet tedavisi alanı ve bir grup psikoterapisi odasının yanı sıra gündüz oturma salonu ve yemek salonu olarak kullanılabilen bir alan, asistan odaları, psikolog ve nöropsikolojik muayene odaları, kütüphane, hemşire bölümü ve mutfak bölümlerini içermektedir. Kliniğin dışında da, orta alanda, 80 kişilik, çok amaçlı (ders, seminer, konferans ve değişik toplantılar için) bir salon bulunmaktadır.

Nöro-Psikiyatri Kürsüsü'nden Psikiyatri Kürsüsü'ne, oradan da Psikiyatri Anabilim Dalı'na geçişerek bugünlere gelindi. 1976'dan 2009'a kadar geçen otuz üç yıllık süre içinde Türk psikiyatrisine çok sayıda psikiyatri uzmanı ve klinik psikolog kazandıran bir kurum haline gelindi.

Psikiyatri uzmanlarından altı tanesi (Süha Özaşkın, Arif Verimli, Fatih Karaaslan, Selçuk Kırlı, Ayşen Danacı ve Kemal Yazıcı) halen değişik kurumlarda profesör olarak çalışmaktadır. Üç tanesi (Mustafa Bilici, Aslı Sarandöl, Aylin Yazıcı) doçent olarak, iki tanesi (Yusuf Sivrioğlu, Cengiz Akkaya) Yrd.Doç. olarak çalışmaktalar. Ayrıca, kliniğimizde Klinik Psikoloji yüksek lisans eğitimi yapanlardan bir kişi (Nermin Çelen) profesör, bir kişi de (Gülşen Erden) doçent olarak değişik kurumlarda görevlerini sürdürmektedirler.

Bu arada, Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nden dört asistan da kliniğimizde Spor Psikolojisi alanında yüksek lisans yapmıştır (Yrd.Doç. Nimet Haşıl, Yrd.Doç. Reyzan Ekin Özdemir, Okutman Ziya Suvar ve serbest çalışan Mehmet Sağlıcan).

Kliniğin İlkleri: Asistan Dr. Taner Nefesoğlu, Baş Asistan Uzm.Dr. Suna Taneli (27.1.1977 tarihinde doçent oldu), Baş Hemşire Nebile Ünsal, Sekreter Belkis Gençer, EEG Teknisyeni Hadiye Yoldaş.

Rahmetle andıklarımız: Psikolog Şebnem Ergun, Dr. Hakkı Tüper, Başhemşire Emel Yazıcı, personel Orhan Zeybek ve Süleyman Yıldız.

Kliniğin başlangıç yıllarında, 01.05.1977 tarihinde Uzm.Dr. olarak kliniğimize gelen Süha Özaşkın, 1982'de doçent, 1988'de profesör oldu. En güc zamanlarda, 18 yıl süre ile kliniğin kuruluşunda ve gelişmesinde büyük emekleri geçti. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ile ilgili yasanın yürürlüğe girmesinden sonra fakültemizde, burada detayına giremeyeceğim kadar büyük huzursuzluklar oldu. Bu huzursuzluklardan birçok öğretim üyemizin yanı sıra ben de payımı aldım. 1982-1983 Eğitim Yılı'nda, Fizyoloji Anabilim Dalı Başkanı, 1983-1984 Eğitim Yılı'nda da Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı Başkanı olarak görevlendirildim. O dönemde Süha Özaşkın'ın da Uludağ Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı Başkanı olarak görevlendirildi. Ve 30.5.1995 tarihinde, Ege Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'ne döndü.

1976 yılında Psikiyatri Kliniklerini (Yetişkin ve Çocuk Psikiyatrisi) kurmak için yola çıktığımızda, henüz imkânların çok dar olduğu dönemlerde dahi "Neler yapabiliriz?" düşüncesi ile yatıyor, gene aynı düşünce ile sabahları gözlerimizi açıyorduk. Yurt dışında bulunduğumuz yıllarda katıldığımız uluslararası kongrelere Türkiye'den çok az katılım oluyordu. Türklerin en yoğun olarak katıldığı uluslararası kongre, 1970 yılında Mexico City'de yapılan Dünya Psikiyatri Kongresi idi. Kokteylde, 28 kişilik bir Türk grubu gördük ve çok sevindik. Fakat sonradan anladık ki bu grup ABD'de çalışan Türk psikiyatristler ve eşleri idi.

Almanya'dan Türkiye'ye döndükten bir yıl sonra, 1977 yılında, Havai'deki Dünya Psikiyatri Kongresi'ne katılacaklar için Miltur (Milliyet Gazetesi'nin Turizm Servisi) bir seyahat düzenlemişti. En az 18-20 kişi olursak büyük grup indirimi alacaktık otellerden ve uçak ücretlerinden. Fakat çok az sayıda psikiyatri uzmanı bulunabilirdi (Ben ve Suna, Prof.Dr. Turan Örnek ve eşi, Doç.Dr. Oğuz Arkonaç ve eşi, Prof.Dr. Durmuş Tekin ve eşi). Grup sayısını tamamlayabilmek için ticaret ile uğraşan tıp dışı birkaç kişi daha bulundu. O tarihlerde şimdiki gibi ilaç firmalarından destek bulmak ya da üniversiteden katkı sağlamak mümkün değildi. Herkes parasını kendi ödedi. Miltur'a bir yıl boyunca taksit ödedik.

Türkiye'ye döndükten sonra, Türkiye'de uluslararası ya da en azından uluslararası katılımlı kongreler düzenlemeyi planladık. Bu güne kadar on dokuz ulusal ve uluslararası kongre ya da sempozyum düzenledik. Bunda, kurucusu olduğum Biyolojik Psikiyatri Derneği'nin de büyük katkısı oldu.

Kliniğin gelişme alanı içinde bir yandan, psikiyatrinin biyolojik temellerine yönelik çalışmalar ön planda devam ederken, diğer yandan da çocuk ve ergen psikiyatrisinin gelişebilmesi için ayrı bir klinik kurulmasının gereği üzerinde duruyorduk. Prof.Dr. Suna Taneli bu konuda yoğun çaba harcıyordu. Üçüncü gelişme alanı da Geriyatrik Psikiyatri idi. Bu amaç ile daha 1993 yılında, Türkiye’de o güne kadar yapılmamış çapta, 12 yabancı konuşmacının katıldığı, uluslararası bir Alzheimer Hastalığı sempozyumunu düzenledik. Daha sonraki yıllarda bu konuya giderek ağırlık verdik. Bu arada iki adet de tez çalışması yapıldı kliniğimizde (Dr. Nilüfer Güney ve Dr. Yusuf Sivrioğlu). Halen klinikte Yrd. Doç. olarak çalışan Dr. Yusuf Sivrioğlu’nu bu konuya yönlendirdim. Kendisinin bu konudaki bilgilerini arttırmak için bir süre Boston’a (ABD) Harvard’daki merkeze gitmesinde ön ayak oldum. Sevindirici bir gelişme gösterdi.

Benim emekli olduğum 18 Ocak 2002 tarihine kadar, kliniği ileriye taşıyacak bir ekip oluşmuştu. Prof.Dr. Selçuk Kırılı ve şu anda Doçent olan Uzm.Dr. Aslı Sarandöl, şu anda Yrd.Doç. olan Dr. Yusuf Sivrioğlu ve Yrd.Doç.Dr. Cengiz Akkaya ile daha sonra onlara katılan Uzm.Dr. Salih Saygın Eker halen kliniğin akademik kadrosunu oluşturmaktalar. Bu kadrodan ikisinin (Aslı Sarandöl ve Yusuf Sivrioğlu) öğrencilikleri dahil olmak üzere hepsinin asistanlıkları Uludağ Üniversitesi Psikiyatri Kliniği’nde geçmiştir. Benim emekliliğimden sonra Anabilim Dalı Başkanı olarak görevi devir alan Prof.Dr. Selçuk Kırılı, 30.01.1981-02.07.1985 yılları arasında kliniğimizde uzmanlık eğitimini tamamladıktan sonra mecburi hizmete ve askere gitmiştir. 1994 Haziran ayında dışarıdan doçentlik sınavına girdikten bir süre sonra, bir gün kapımı açıp içeriye başını uzatarak “Beni tekrar alır mısınız?” demişti. Ben de “gel” demiştim. Böylece 01.09.1994 tarihinde tekrar kliniğe döndü. 01.07.1999 tarihinde de profesörlüğe yükseldi. Halen Anabilim Dalı Başkanı olarak görevini sürdürmektedir.

Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları

Emekli olduğum, 18 Ocak 2002 tarihine kadar, “Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları”, Bilim Dalı olarak faaliyet göstermekteydi. Benim emekliliğimden sonra, Prof.Dr. Suna Taneli’nin başvurusu üzerine, 27 Mayıs 2002 tarihinde Anabilim Dalı olmuştur.

Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı’nın kendi kliniği 18 Nisan 2004 tarihinde tamamlanarak hastalar yatırılmaya başlandı. Prof.Dr. Suna Taneli’nin bu alandaki uzun yılların birikimi ile Yrd.Doç.Dr. Yeşim Taneli’nin sekiz yıllık Almanya deneyimi bir araya gelince, şartların ve imkânların elverdiği kadarı ile oldukça güzel bir klinik ortaya çıktı. Bir kongre nedeniyle İstanbul’a gelmiş olan Würzburg Çocuk Psikiyatrisi direktörü Prof.Dr. Andreas Warnke ve Dünya Çocuk Psikiyatri Birliği (IACAPAP) Başkanı Prof. Dr. Helmut Remschmidt Bursa’ya da gelerek Kliniği ziyaret ettiler ve hayranlıklarını bildirdiler.

Ülkemizdeki çocuk ve ergen sayısının çok fazla olduğu dikkate alındığında, böyle bir kliniğin açılabilmiş olması, bu çocukların ruhsal sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilme bakımından son derece önemlidir.

Bu vesile ile, geçmiş dönem Rektörü Prof.Dr. Ayhan Kızıl’a, orijinal plana göre Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları için ayrılan alanın, bu amaç doğrultusunda planlanmasına onay verdiği için teşekkür ediyorum. Prof.Dr. Ayhan Kızıl’dan sonra Rektör olan Prof.Dr. Mustafa Yurtkuran’a, klinik inşaatının bitirilmesini sağlayarak, 6 Haziran 2004 tarihinde kliniğin resmi açılışını bizzat yaptığı için teşekkür ediyorum. İnşaatı tamamlanmış olan kliniğin, her türlü malzemesinin ve teknik donanımının temininde yardımcı olan, isimleri kliniğin girişinde sol taraftaki duvara asılı plakette sıralanmış tüm yurt içi ve yurt dışı destekler için, bu destekleri yapanlara candan teşekkürü bir borç biliyorum.

Klinik’te, iki koridor üzerinde olan hasta odalarında, 12’şer kişiden toplam 24 yatak kapasitesi bulunmaktadır. Ayrıca, hemşire deskine yakın konumda 2 yataklı bir yakın takip odası bulunmaktadır. Hemşire ve personel yetersizliği nedeniyle, şimdilik ne yazık ki 16 hasta yatırılmaktadır.

Çocuk ve ergenler için ayrı gündüz oturma alanları düşünülmüştür. Meşguliyet ve sanat terapisi alanı ile grup psikoterapisi odası, çocuk ve ergen yaş grubu hastalar için, farklı zamanlarda kullanılmak üzere düzenlenmiştir.

Asistan odalarının yanı sıra, Klinik’te ayrıca bir psikolog odası, bir nöropsikolojik test ve EEG odası, bir istatistiki değerlendirme odası, bir küçük toplantı odası ile bir büyük kütüphane odası, geniş bir hemşire alanı ve “Tatlı Çarşamba” adı altında düzenlenen toplantılar için genişçe bir mutfak bulunmaktadır.

Prof.Dr. Suna Taneli’nin, 15 Şubat 2006 tarihinde emekli olmasından sonra, 12.9.2000 tarihinde uzman olan ve kliniğe atanan, 9.12.2002 tarihinde de Yrd.Doç. olan Dr. Yeşim Taneli ve Anabilim Dalı’ndaki uzmanlık eğitimi sonrasında gittiği askerden dönen Uzm.Dr. Başaran Sezer yoğun bir tempo ile çalışmışlardır. Uzm.Dr. Başaran Sezer kısa bir süre sonra özel çalışmak üzere Anabilim Dalı’ndan ayrılmıştır. Bu arada, Prof.Dr. Suna Taneli, Rektör Mustafa Yurtkuran tarafından klinikteki eğitim ve araştırmalara katkı sağlamak üzere görevlendirilmiştir. Uzmanlık eğitimini 1995-2000 tarihleri arasında kliniğimizde yapmış olan Uzm.Dr. Pinar Vural, 15 Eylül 2009 tarihinde Yrd.Doç. olarak Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı’na atanmıştır.

Halen Anabilim Dalında iki öğretim üyesi, Anabilim Dalı Başkanı Yrd.Doç.Dr. Yeşim Taneli ve Yrd.Doç.Dr. Pinar Vural bulunmaktadır. Prof.Dr. Suna Taneli, katkıda bulunduğu tezlere desteğini sürdürmektedir.

Burada yazmadıklarımı ya da yazamadıklarımı ileride bir başka yazımda sizlerle paylaşma ümidi ile hoşçakalın, sağlıklıca kalın.